

Sygnatura akt XIII C 8/16/2

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek (...) w L. XIII Wydział Cywilny z siedzibą w L. w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Sadowska

Protokolant: st. prot. sęd. Karolina Mitrus

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2016 r. w L.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko S. (...) w L.

o zapłatę

1. Powództwo oddala.
2. Nie obciąża powoda kosztami procesu.

SSO Małgorzata Sadowska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 8 stycznia 2016 r. powód M. M. wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 130.000 zł od pozwanej S. (...) w L. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwana s. (...) wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

Na rozprawie w dniu 04.04.2016 r. pozwana s. (...) podniosła zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód na mocy uchwały Rady Nadzorczej SM (...) /2000 został wykluczony z grona członków pozwanej s. (...) z uwagi na zaległość w opłatach czynszowych. Wyrokiem z dnia 23 maja 2002 r. wydanym w sprawie I C (...) Sąd Rejonowy w L. nakazał powodowi opróżnienie, opuszczenie i wydanie pozwanej spółdzielni lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w L.. Sąd ustalił, że powodowi przysługuje prawo do lokalu socjalnego i wstrzymał wykonanie wyroku do czasu złożenia przez gminę L. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Pod koniec 2004 r. pozwana s. (...) ustaliła wkład mieszkaniowy powoda w wysokości 29.088,38 zł, z którego dokonała potrącenia zaległości czynszowej powoda wraz z odsetkami na dzień 30.10.2004 r. w wysokości 23.517,25 zł.

W dniu 29 stycznia 2010 r. powód opróżnił i wydał pozwanej s. (...) zajmowany lokal mieszkalny. W marcu 2010 r. pozwana s. (...) ustaliła wysokość zwaloryzowanego wkładu mieszkaniowego powoda w kwocie 39.873,67 zł i dokonała z tej kwoty potrącenia zaległości czynszowej wraz z odsetkami, z czego do wypłaty pozostała kwota 438,18 zł. W dniu

27 października 2010 r. powód otrzymał od spółdzielni kwotę 1.292,53 zł tytułem końcowego rozliczenia. Według wyliczeń powoda wkład ten wynosił wraz z odsetkami na dzień 30.12.2010 r. kwotę 71.960,48 zł, a na koniec 2015 r. wraz z odsetkami 133.247,68 zł. Powód po wykluczeniu go z grona członków spółdzielni nie uiszczał należnych opłat.

Powód pisemnie zakwestionował wypłaconą przez s. (...)kwotę, a po otrzymaniu odpowiedzi ze s. (...) w kwietniu 2010 r. skorzystał z porad prawnych. Pismem z dnia 26 lipca 2013 r. powód złożył zawiadomienie o popełnionym na jego szkodę przestępstwie przez pozwaną s. (...). Postanowieniem z dnia 6 września 2013 r. Prokuratura Rejonowa w L. (...) odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie doprowadzenia w okresie od grudnia 2004 r. do marca 2010 r. w L. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem powoda w nieustalonej kwocie przy ustaleniu przez s. (...) m. (...) „wysokości wkładu na mieszkanie przy ul. (...), z uwagi na brak znamion czynu zabronionego. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem z dnia 17 marca 2014 r. wydanym w sprawie II Kp (...)przez Sąd Rejonowy w L. (...)

Dowód: - uchwała Rady Nadzorczej S. (...)k. 4-5

- wyrok z dnia 23.05.2002 r. k. 6-7

- pisma stron k. 8-16

- wyliczenie wkładu mieszkaniowego k. 27

- ugoda z dnia 10.12.2007 r. k. 39- 41

- zeznania powoda k. 44-45, k. 60

- postanowienie z dnia 17.03.2014 r. k. 47

- zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k. 48

- potwierdzenie przelewu k. 49

Sąd zważył, co następuje:

Zeznania powoda odnośnie tego, że nie wystąpił z powództwem przeciwko s. (...), gdy jego roszczenie nie było jeszcze przedawnione, gdyż próbował porozumieć się ze s. (...) okazały się gołosłowne, a w konsekwencji niewiarygodne. Powód nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Sąd nie dał wiary powodowi również odnośnie tego, że nie mógł we właściwym czasie wystąpić z powództwem z uwagi na jego problemy ze wzrokiem, albowiem powód nie przedłożył żadnych dowodów dotyczących jego sytuacji zdrowotnej. Sąd miał przy tym na uwadze, że powód przyznał, że zdarzało się, że nie widział przez miesiące, a nie przez cały okres, w którym mógł wystąpić z przedmiotowym roszczeniem. W pozostałym zakresie Sąd uznał zeznania powoda za wiarygodne, albowiem były one spójne i korespondowały ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Dowody z dokumentów Sąd obdarzył walorem wiarygodności, albowiem zostały sporządzone w przepisanej formie, przez podmioty uprawnione i nie budziły wątpliwości, co do swojej prawdziwości, nie były też kwestionowane przez strony postępowania.

Pozwana s. (...) zgłosiła zarzut przedawnienia powołując się na treść art. 120 § 1 k.c. podnosząc, że w obowiązujących przepisach, w okresie, gdy nastąpiło wykluczenie powoda z grona członków s. (...), tj. w dniu 29 maja 2000 r., brak było określonego terminu wymagalności roszczeń byłych członków o zwrot wkładów mieszkaniowych. Pozwana wskazała, że przedawnienie roszczenia powoda o zwrot wkładu nastąpiło w dniu 29 maja 2010 r.

Pozwana nadto podniosła, że również w sytuacji przyjęcia momentu opróżnienia i wydania lokalu jako terminu wymagalności roszczenia o zwrot wkładu, nastąpiłoby jego przedawnienie, albowiem w dacie opróżnienia i wydania lokalu, tj. w dniu 29 stycznia 2010 r. obowiązywała ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, a zgodnie z art. 1 ust. 7 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w zw. z art. 29 § 1 ustawy – prawo spółdzielcze – w

brzmieniu obowiązującym na dzień 29 stycznia 2010 r. roszczenia o wypłatę udziałów, udziału w nadwyżce bilansowej oraz z tytułu zwrotu wkładów albo ich równowartości pieniężnej ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech. Pozwana wskazała, że również przy tej podstawie prawnej roszczenie powoda uległo przedawnieniu, a mianowicie z dniem 29 stycznia 2013 r.

Odnosząc się do kwestii przedawnienia roszczenia powoda trzeba wskazać, że z art. 29 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1443) wynika, iż roszczenia o zwrot wkładów ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat. Stosownie do art. 120 § 1 k.c. bieg przewidzianego w art. 29 § 1 Prawa spółdzielczego terminu przedawnienia roszczenia o zwrot wkładów rozpoczyna się z dniem wymagalności tego roszczenia.

W ocenie Sądu roszczenie o zwrot wkładu nie powstało w dacie wygaśnięcia prawa powoda do przedmiotowego lokalu, a więc w dniu 29 maja 2000 r., gdyż powód w dalszym ciągu przedmiotowy lokal zajmował. Zauważyć należy, że nawet przy przyjęciu, że roszczenie powoda powstało w tej dacie, to z całą pewnością nie było ono wymagalne, gdyż powód w dalszym ciągu przedmiotowy lokal zajmował i nie mógł żądać wypłaty należnego mu wkładu. Zatem dopiero po opróżnieniu lokalu świadczenie pozwanej mogło być spełnione. Z wymagalnością roszczenia związany jest początek biegu jego przedawnienia (art. 120 § 1 k.c.), tak więc roszczenia powoda należy uznać za przedawnione z dniem 29 stycznia 2013 r., skoro opróżnienie lokalu nastąpiło 29 stycznia 2010 r. Z pozwem powód wystąpił natomiast w dniu 8 stycznia 2016 r.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r. wydanym w sprawie III CSK 295/09: „Zgodnie z art. 11 ust. 2 u.s.m. w pierwotnym brzmieniu, warunkiem wypłaty wartości wkładu mieszkaniowego albo jego części było opróżnienie lokalu. Był to warunek prawny zawieszający (*conditio iuris*), którego spełnienie powodowało powstanie roszczenia o wypłatę wkładu mieszkaniowego (jego części). Jeżeli spełnienie warunku nastąpiło już po nowelizacji ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych dokonanej w 2007 r., to przed tą nowelizacją nie doszło do powstania rozważanego stosunku prawnego. Powstał on dopiero później, ponieważ, według art. 11 ust. 2⁴ u.s.m. w obecnie obowiązującym brzmieniu, warunkiem wypłaty, o której mowa w ust. 2¹, jest również, tak jak poprzednio, opróżnienie lokalu”.

Pozwana w odpowiedzi na pozew skorzystała z możliwości uchylecia się od zaspokojenia roszczeń powoda, podnosząc zarzut przedawnienia.

Zdaniem Sądu podniesienie przez pozwaną zarzutu przedawnienia nie nosi znamion nadużycia prawa, ani nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd miał przede wszystkim na uwadze, że opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest spowodowane wyłącznie biernością powoda. Powód nie wykazał żadnych niezależnych od niego okoliczności, które spowodowały, że wystąpił z przedmiotowym roszczeniem z tak znacznym opóźnieniem. Jednocześnie powód nie powołał żadnych obciążających pozwaną przeszkód, które spowodowały, że nie wystąpił o roszczenia dochodzone w toku niniejszej sprawy przed upływem terminu przedawnienia. Zauważyć należy, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu w dniu 29 stycznia 2013 r., powód natomiast wystąpił z przedmiotowym powództwem w dniu 8 stycznia 2016 r. Przekroczenie terminu było więc znaczne i w okolicznościach sprawy nie sposób uznać je za usprawiedliwione.

Wskazać należy, że terminy przedawnienia roszczeń służą zagwarantowaniu pewności obrotu prawnego i podniesienie takiego zarzutu stanowi realizację prawa podmiotowego i nie może być oceniane jako nadużycie tegoż prawa. Co do zasady nie jest jednak wykluczone dopuszczenie stosowania art. 5 k.c., jako obrony przeciwko zarzutowi przedawnienia. Uznanie zarzutu przedawnienia za naruszający zasady współżycia społecznego może nastąpić w sytuacjach usprawiedliwionych wyjątkowymi okolicznościami (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 lipca 2013 r. I ACa 324/13).

Sąd miał natomiast na względzie, że powód przyznał, że kwestionował pisemnie wysokość otrzymanej zes. (...)kwoty i że w połowie 2010 r., po otrzymaniu odpowiedzi, korzystał z porad prawnych. Powód wówczas złożył zawiadomienie o popełnionym na jego szkodę przestępstwie przez pozwaną spółdzielnię. Prokurator odmówił wszczęcia dochodzenia w tej sprawie a jego postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w L. (...) z dnia 17 marca 2014 r., które uprawomocniło się 18 lipca 2014 r. Wszczęcie przez powoda postępowania karnego przeciwko pozwaną (...), nie może być jednak okolicznością przemawiającą za tym, aby nie uwzględnić zarzutu przedawnienia powództwa.

Twierdzenia powoda odnośnie tego, że nie wystąpił wcześniej z powództwem, gdyż próbował porozumieć się z pozwaną (...), okazały się natomiast gołosłowne, gdyż nie zostały poparte żadnymi dokumentami.

Również sytuacja zdrowotna, na którą powołał się powód, a mianowicie, że w tym okresie tracił wzrok i cztery razy przebywał w szpitalu, nie mogła zostać uznana za wyjątkową okoliczność. Powód nie przedstawił żadnych dokumentów na potwierdzenie swoich twierdzeń i przyznał, że zdarzało się, że nie widział przez miesiące. Aby wystąpić z powództwem przeciwko s. (...) powód miał natomiast trzy lata. Sytuacja zdrowotna powoda nie stanowiła więc przeszkody do wystąpienia z powództwem przeciwko s. (...) w okresie, w którym jego roszczenie nie było przedawnione.

Z uwagi więc na to, że w niniejszej sprawie nie wystąpiły żadne wyjątkowe okoliczności, zdaniem Sądu klauzula z art. 5 k.c. nie mogła znaleźć zastosowania, a w konsekwencji zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną został przez Sąd uwzględniony.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 29 § 1 Prawa spółdzielczego w zw. z art. 120 § 1 k.c. oddalił powództwo powoda, o czym orzekł w pkt. 1 wyroku.

Kosztami procesu Sąd w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. nie obciążył powoda. Zgodnie z treścią tego artykułu w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powyższy artykuł urzeczywistnia zasadę słuszności i jako wyjątkowy - stanowiący wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy-nie podlega wykładni rozszerzającej. Do kręgu okoliczności branych przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące na zewnątrz, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2015 r. wydanym w sprawie XIII Co(...) powód został zwolniony od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu w kwocie 6.500 zł, z którym wystąpił w niniejszej sprawie. Z oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynikało, że powód utrzymuje się z renty w wysokości 906,12 zł i że nie posiada żadnego majątku oraz że jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym. Sytuacja majątkowa i życiowa powoda przemawiała więc za nie obciążaniem go kosztami procesu, w tym zwrotem kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwaną (...), albowiem kwota 7.200 zł przekracza możliwości majątkowe powoda.

L., dnia 04.11.2016 r. SSO Małgorzata Sadowska